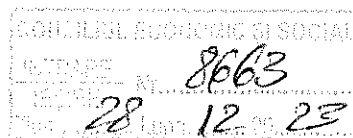

Expunere de motive

Dreptul la identitate națională este un drept fundamental al omului. Dacă în cazul majorității naționale dintr-un stat acest drept este de la sine înțeles, în cazul minorităților naționale sunt necesare garanții juridice, chiar constituționale pentru respectarea ei (art. 6. din Constituția României).

Subiecții dreptului la identitate națională pot fi atât indivizii – în termeni consacrați, persoanele aparținând unei minorități naționale – cât și comunitățile naționale, din care acești indivizi fac parte, deoarece formarea, păstrarea și promovarea acestei identități nu se pot realiza în mod individual, ci numai împreună cu ceilalți membri ai comunității naționale.

Pentru îngrijirea, dezvoltarea și transmiterea către urmași a identității naționale sunt necesare, pe lângă respectarea anumitor drepturi lingvistice (de folosire liberă și neîngrădită a limbii materne în viața publică, în administrație și în justiție) și crearea unui cadru instituțional special, prin care se crează posibilitatea unei comunități naționale minoritare de a se autoadministra în acele probleme comunitare, care influențează în mod direct identitatea națională.

Astfel, respectând principiul autodeterminării interne – în cadrul statului – al minorităților naționale, respectiv al principiului descentralizării și al subsidiarității, principii de bază al unei administrații moderne și eficiente, statul poate să transfere anumite prerogative de drept public către aceste instituții, care se înființează ca și autorități autonome ale statului (conform art. 117 din Constituție), cu atribuții speciale în acest sens.

Prezenta propunere legislativă, care, conform Constituției, se încadrează în categoria legilor organice, creează baza juridică a **autonomiei culturale a comunităților naționale**, și anume înființarea acestor instituții specializate pentru gestionarea acelor probleme unei minorități naționale, care țin de păstrarea și dezvoltarea identității naționale: **instituții de autogovernare pe plan local și național**, reglementează competențele și atribuțiile autorităților și ale organelor de conducere, alegerea acestora, sursele financiare și patrimoniale, precum și relația lor cu autoritățile administrației centrale, regionale și locale ale statului.

Prin forma ei de lege cadru, inițiativa legislativă este totodată o ofertă către structurile organizate ale minorităților naționale autohtone, care au întreținut relații strânse cu statul român pe o perioadă îndelungată, minorități nominalizate în mod taxativ în textul legii, pentru a-și formula în mod concret, sub formă legislativă, necesitățile instituționale și prerogativele aferente de drept public, necesare pentru păstrarea și dezvoltarea identității culturale și naționale proprii, ținând seama de condițiile istorice și socioculturale, respectiv de posibilitățile specifice fiecărei comunități.

Crearea unui asemenea cadru juridic pentru autoadministrarea și autogestionarea problemelor specifice identitare ale comunităților naționale ar fi un progres deosebit al reformei administrative din România, ar întări construcția democratică a societății românești și ar crește loialitatea persoanelor aparținând minorităților naționale față de instituțiile statului.

Conform rezoluției nr. 1334/2003 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, diferitele forme de autonomie comunitară sunt instrumente eficiente pentru prevenirea formării tensiunilor dintre majoritate și minoritate națională dintr-un stat. Normalizarea și armonizarea relațiilor interetnice contribuie la sporirea stabilității interne, respectiv, dat fiind situația specifică a țărilor din Europa Centrală și de Est, având minorități naționale însemnate în țările vecine, întărirea stabilității regionale, criteriu important pentru România în procesul de integrare în structurile Uniunii Europene.

Din aceste motive, supunem pentru dezbatere și aprobare Parlamentului României prezenta propunere legislativă.

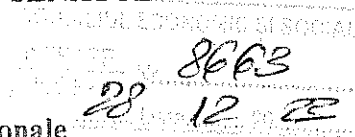
Inițiatori,

Zakariás Zoltán – deputat

Kulcsár-Terza József-György – deputat

LEGE

CADRU privind autonomia culturală a comunităților naționale

Preambul

Având în vedere voința exprimată a minorităților naționale – comunități naționale aflate în minoritate numerică – din România de a-și păstra limba maternă, cultura și tradițiile specifice, și de a înființa instituții proprii în acest scop,

Considerând că unul din fundamentele importante ale sistemului democratic din România, stat membru al Uniunii Europene, respectiv al NATO, trebuie să fie conviețuirea armonioasă a minorităților etnice și a comunităților naționale cu națiunea română majoritară,

Considerând totodată că dezvoltarea cadrului juridic actual al protecției minorităților naționale este parte integrantă a consolidării democrației pe baza principiilor egalității, solidarității și subsidiarității,

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Capitolul I. – Dispoziții generale

Art. 1 Autogovernările culturale ale comunităților naționale

- (1) În sensul prezentei legi persoanele aparținând unei minorități naționale autohtone pe teritoriul României, respectiv a unei minorități naționale care a întreținut relații strânse cu statul român pe o perioadă îndelungată, și care se autodefinește ca și comunitate națională autonomă, în baza principiului autonomiei culturale, pentru protecția identității colective etnice, culturale, lingvistice și religioase, au dreptul de a înființa, cu sprijinul statului:
- propriile autorități autonome de administrare culturală ale comunității naționale la nivel local (în continuare: **autogovernare culturală locală**), respectiv,
  - propria autoritate autonomă de administrare culturală a comunității naționale la nivel național (în continuare: **autogovernare culturală națională**)
- (2) Au dreptul de a înființa autogovernări culturale locale și naționale împreună cu alți membri ai comunității lor naționale persoanele care aparțin următoarelor minorități naționale: maghiară, romă, ucrainiană, germană, sârbă, croată, slovacă, cehă, rusă, bulgară, turcă, tătară, armeană, greacă, albaneză, rutenă, italiană și poloneză, respectiv alte minorități naționale recunoscute de statul român prin lege.
- (3) Autogovernările culturale locale și naționale au calitatea de persoane juridice de drept public.
- (4) Autogovernările culturale locale și naționale au dreptul de a lua decizii prin intermediul propriilor structuri de conducere și organe alese, în interesul liberei exprimări, conservării și dezvoltării a identității naționale a comunității pe care le reprezintă, în cadrul, respectiv în domeniile definite prin prezenta lege, și au dreptul de a exercita aceste prerogative prin mijloacele administrației publice.

Art. 2 Înființarea autogovernărilor culturale ale comunităților naționale

- (1) Structurile de conducere și organele autogovernării culturale unei comunități naționale se înființează ca autorități administrative autonome care îndeplinesc prerogative legate de protecția identității minorității naționale respective, în baza prevederilor art. 117 alin. (3) din Constituția României, precum și în baza prezentei legi.

- (2) Pentru fiecare comunitate națională minoritară menționată la art. 1 se poate înființa o singură autogovernare culturală la nivel național, și o singură autogovernare culturală locală la nivelul unei unități administrativ-teritoriale.
- (3) Voința de a înființa autogovernare culturală la nivel local și național este formulată de reprezentanții unei structuri organizate care apără interesele minorității respective.
- (4) Alegerile pentru autogovernarea culturală locală a comunității naționale se desfășoară împreună cu alegerile locale în acele unități administrativ-teritoriale în care proporția minorității naționale respective este mai mică de 50 la sută, dar depășește 5 la sută sau numărul de membri al comunității este mai mare de 200.
- (5) Alegerile pentru autogovernarea culturală națională se desfășoară la data stabilită de guvern, de regulă împreună cu alegerile generale.
- (6) Competențele și atribuțiile autogovernării culturale a comunității naționale înființate în baza prezentei legi nu aduc atingere dreptului de reprezentare parlamentară a minorităților naționale dobândită prin celelalte legi electorale.

Art. 3 Unitățile administrativ-teritoriale cu statut special

- (1) Unitățile administrativ-teritoriale în care o comunitate națională aflată în minoritate numerică la nivel național reprezintă – conform datelor oficiale ale ultimului recensământ – mai mult de jumătate din populația locală, pot deveni, pe baza hotărârii consiliului local și a aprobării acesteia prin lege de către parlament, unități administrativ-teritoriale cu statut special.
- (2) În conformitate cu prevederile prezentei legi, unitățile administrativ-teritoriale cu statut special obțin competențe suplimentare celor stabilite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

Capitolul II. – Competențele și atribuțiile autogovernărilor culturale ale comunităților naționale

Art. 4 Competențele și atribuțiile autogovernării culturale locale

- (1) Autogovernarea culturală locală emite hotărâri și dispoziții – în conformitate cu legile țării, precum și cu prevederile prezentei legi – privind:
  - (a) înființarea și asigurarea funcționării propriilor instituții de cultură, numirea conducerii acestora;
  - (b) înființarea instituțiilor pentru păstrarea tradițiilor, a muzeelor, colecțiilor publice și locurilor memoriale;
  - (c) planurile de dezvoltare și școlarizare a învățământului public desfășurat în limba maternă a respectivei comunități naționale, numirea directorilor și directorilor adjuncți ai acestor școli;
  - (d) înființarea organelor de presă scrisă locală, studiourilor de radio și televiziune locale publice, elaborarea politicii de programe în conformitate cu reglementările audiovizuale în vigoare;
  - (e) sărbătorile locale ale comunității naționale, simbolurile autogovernării culturale locale;
  - (f) înființarea și decernarea de premii;
  - (g) înființarea de burse;
  - (h) organizarea concursurilor de proiecte;
  - (i) înființarea unor societăți comerciale ale căror venit reprezintă sursă de finanțare a autogovernării;
  - (j) stabilirea și menținerea relațiilor transfrontaliere;
  - (k) organizarea și reglementul de funcționare a propriei instituții;
  - (l) bugetul propriu în baza surselor de care dispune.
- (2) Autogovernarea culturală locală colaborează cu autoritățile administrativ-teritoriale locale sau județene. În cadrul acestor colaborări participă la:
  - (a) conducerea acelor instituții – exceptând cele private – de învățământ, cultură și informare publică ale căror activități au tangență cu viața comunității naționale în domeniul învățământului, culturii și informării;
  - (b) elaborarea proiectelor de dezvoltare teritorială și urbană;

- (c) elaborarea regulamentelor locale și regionale privind protecția patrimoniului cultural.

Art. 5 Competențele și atribuțiile autoguvernării culturale naționale

- (1) Autoguvernarea culturală națională își exercită atribuțiile în cadrul propriilor competențe sau în cadrul competențelor împărțite cu autoritățile administrației centrale corespunzătoare, precum și în cadrul colaborării cu autoritățile administrației locale și județene.
- (2) Autoguvernarea culturală națională:
- a) decide în privința sărbătorilor și simbolurilor comunității naționale;
  - b) decide în privința înființării și menținerii așezămintelor și siturilor memoriale ale comunității naționale;
  - c) menține și asigură funcționarea instituțiilor de învățământ de importanță națională preluate de la autoritățile administrației centrale, județene sau locale, respectiv ale celor înființate de ea;
  - d) realizează asistența de specialitate a învățământului în limba comunității naționale;
  - e) decide în privința înființării serviciilor publice cu caracter cultural, educațional, de formare și calificare profesională;
  - f) decide în privința sprijinirii publicațiilor și editurilor prin concurs de proiecte;
  - g) decide în privința înființării organelor de presă scrisă, a studiourilor de radio și televiziune centrale sau regionale, în privința elaborării politicilor de programe în conformitate cu reglementările audiovizuale în vigoare;
  - h) monitorizează și supraveghează – în cadrul reglementărilor în vigoare ale audiovizualului – caracterul public al mediilor care emit și în limba maternă a comunității naționale;
  - i) decide – în condițiile prevăzute de lege – în privința numirii conducerii instituțiilor sprijinite sau administrate de ea;
  - j) monitorizează și supraveghează aplicarea și respectarea normelor juridice și a dispozițiilor referitoare la utilizarea limbii materne, iar în cazul încălcării prevederilor sesizează autoritățile competente, respectiv inițiază procedura juridică pentru soluționare;
  - k) înființează centre de diasporă, școli în zone în care autoritățile administrației locale sau centrale nu au posibilitatea de a realiza acest lucru;
  - l) înființează și decernează premii;
  - m) înființează burse;
  - n) inițiază și organizează concursuri de proiecte pentru sprijinirea fundațiilor, asociațiilor, instituțiilor de învățământ și cultură;
  - o) elaborează și adoptă regulamentul de funcționare și organizare ale propriilor organe de conducere;
  - p) decide în privința stabilirii propriului sediu;
  - q) decide în privința demunerilor și simbolurilor propriilor instituții și organe;
  - r) aprobă bugetul, execuția bugetară, respectiv – dacă e cazul – modificarea bugetului autoguvernării culturale naționale;
  - s) decide în privința gestionării și inventarului propriului patrimoniu, înstrăinării bunurilor din patrimoniu sau a unor părți componente ale patrimoniului, a ipotecării sau a utilizării lor în cadrul unor activități cu scop lucrativ;
  - t) are și alte atribuții conferite de lege.
- (3) Autoguvernarea culturală națională are dreptul de a înființa organe teritoriale (regionale sau județene); competențele și atribuțiile acestor organe fiind prevăzute de prezenta lege și de statutul autoguvernării culturale naționale.
- (4) Autoguvernarea culturală națională poate propune Guvernului proiecte de acte normative în interesul armonizării competențelor proprii, precum și a competențelor organelor guvernamentale în domeniul învățământului, culturii, precum și a altor domenii care ating identitatea națională a comunității.
- (5) În orice problemă – ce intră în competența autorităților guvernamentale sau de stat – cu implicații sau tangență la comunitatea națională pe care o reprezintă, autoguvernarea culturală națională poate solicita informații și date, iar în probleme profesionale și de interpretare a legii, poate solicita poziția organelor

competente, poate înainta propuneri, iar autoritatea vizată este obligată să răspundă în fond solicitării în termenul prevăzut de lege.

- (6) Autogovernarea culturală națională elaborează și adoptă statutul privind autonomia culturală a respectivei comunități naționale, statut care reglementează în mod cuprinzător funcționarea autogovernării culturale, relațiile dintre instituțiile și organele ei, sărbătorile și simbolurile comunității naționale pe care o reprezintă.
- (7) Autogovernarea culturală națională împreună cu autoritățile administrative centrale, județene sau locale competente, de comun acord:
  - a) pot înființa și finanța instituții de învățământ de interes regional;
  - b) pot înființa instituții culturale, artistice și științifice de interes regional;
  - c) pot înființa locuri memoriale cu caracter istoric.
- (8) Exercițarea competențelor de supraveghere și asistență de specialitate se face în mod autonom sau împreună cu autoritățile administrației centrale competente, și se reglementează printr-un act normativ al administrației centrale competente, elaborat pe baza propunerilor înaintate de instituțiile autogovernării culturale naționale.

Art. 6 Unitățile administrativ-teritoriale cu statut special

- (1) Unitățile administrativ-teritoriale cu statut special – municipii, orașe, comune – dispun de următoarele competențe diferite și complementare celor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare:
  - a) emitere de hotărâri ale consiliului local și alte dispoziții în interesul asigurării – pe teritoriul unității administrative – a egalității între utilizarea limbii oficiale și a limbii materne a comunității naționale majoritară în localitatea respectivă;
  - b) alte atribuții transferate de autoritățile administrației centrale, județene sau locale sau de autogovernarea culturală națională a comunității naționale.
- (2) În vederea exercitării competențelor și atribuțiilor complementare, unitățile administrativ-teritoriale cu statut special pot beneficia de sprijin bugetar general din bugetul autogovernării culturale naționale a comunității naționale respective.

Capitolul III. – Autoritățile și organele de conducere ale autogovernărilor culturale ale comunităților naționale

Art. 7 Organele de conducere ale autogovernării culturale locale

- (1) Autoritățile și organele de conducere ale autogovernării culturale locale sunt:
  - a) Consiliul autogovernării culturale locale;
  - b) Comitetul executiv al autogovernării culturale locale;
  - c) Președintele autogovernării culturale locale.
- (2) Numărul de membri ai consiliului de autogovernare culturală locală se stabilește în modul următor, în funcție de numărul persoanelor care aparțin minorității naționale în cauză:
  - a) până la 3000 persoane 7
  - b) între 3001 și 25000 persoane 13
  - c) peste 25001 persoane 17
- (3) Consiliul autogovernării culturale locale emite hotărâri în vederea exercitării competențelor și atribuțiilor menționate la art. 4.
- (4) Comitetul executiv al autogovernării culturale locale este ales de consiliul autogovernării culturale locale. Comitetul este format din 3-5 membri; componența este stabilită prin hotărârea consiliului sau de statutul adoptat de autogovernarea culturală națională.
- (5) Competențele și atribuțiile comitetului executiv al autogovernării culturale locale:
  - a) pregătește sesiunile de lucru ale consiliului autogovernării culturale locale;
  - b) aplică hotărârile consiliului autogovernării culturale locale;

- c) asigură contactele dintre autoguvernarea culturală locală și consiliul local al unității administrativ-teritoriale, precum și alte autorități publice.
- (6) Președintele autoguvernării culturale locale este ales cu majoritate absolută de consiliul autoguvernării culturale locale din rândul propriilor membri. Atribuțiile președintelui:
- a) reprezintă autoguvernarea culturală locală;
  - b) conduce ședințele consiliului și comitetului executiv al autoguvernării culturale locale.
- După caz, președintele este suplinat de vicepreședintele ales cu majoritate absolută de consiliul autoguvernării culturale locale din rândul propriilor membri.

Art. 8 Organele de conducere ale autoguvernării culturale naționale

- (1) Autoritatea și organele de conducere ale autoguvernării culturale naționale sunt:
- a) Consiliul autoguvernării culturale naționale;
  - b) Comitetul executiv al autoguvernării culturale naționale;
  - c) Președintele autoguvernării culturale naționale.
- (2) Organele de conducere pot purta denumiri conforme cu tradițiile respectivei comunități naționale. Această problemă este reglementată de statut.
- (3) Numărul de membri ai consiliului autoguvernării culturale naționale se stabilește în modul următor, în funcție de numărul de persoane care aparțin comunității naționale respective, conform datelor oficiale ale ultimului recensământ:
a) până la 3.000 persoane	7-9 membri
b) între 3.001-25.000 persoane	13-19 membri
c) între 25.001-100.000 persoane	21-39 membri
d) între 100.001-500.000 persoane	41-69 membri
e) între 500.001-1.000.000 persoane	71- 109 membri
f) peste 1.000.000 persoane	111-159 membri
- Numărul exact al membrilor consiliului autoguvernării culturale naționale este stabilit de statutul autonomiei culturale a comunității naționale respective. În cazul în care nu există statut sunt valabile pragurile inferioare ale intervalelor menționate.
- (4) Consiliul autoguvernării culturale naționale emite hotărâri în vederea exercitării competențelor și atribuțiilor cuprinse la art. 5.
- (5) Comitetul executiv al autoguvernării culturale naționale are 3-11 membri. Numărul exact de membri este stabilit de statut. În cazul în care nu există statut este valabil pragul inferior al intervalului menționat.
- (6) Atribuțiile comitetului executiv al autoguvernării culturale naționale:
- a) pregătește hotărârile consiliului;
  - b) aplică hotărârile în vigoare, respectiv supraveghează aplicarea hotărârilor;
  - c) elaborează proiectul de buget al autoguvernării culturale naționale, îl susține respectiv susține principiile de finanțare în fața autorităților competente;
  - d) numește conducerea organelor și oficiilor administrative și de serviciu public ale autoguvernării culturale naționale;
  - e) gestionează patrimoniul autoguvernării culturale pe baza hotărârilor consiliului.
- (7) Președintele autoguvernării culturale naționale este ales de consiliul de autoguvernare culturală națională, din rândul membrilor săi, cu majoritate absolută. Președintele:
- a) reprezintă autoguvernarea culturală națională, atât în țară cât și în străinătate;
  - b) conduce ședințele consiliului de autoguvernare culturală națională;
  - c) participă la acele ședințe de guvern, la care se iau hotărâri care se referă la comunitatea națională sau au implicații asupra situației acesteia;
  - d) semnează hotărârile autoguvernării culturale naționale și dispozițiile comitetului executiv;
  - e) exercită alte atribuții conferite de consiliul de autoguvernare culturală națională.
- (8) Președintele este suplinat de vicepreședinți. Președintele și vicepreședinții sunt membri ai comitetului executiv.

Art. 9 Deciziile organelor de conducere ale autoguvernării culturale locale și naționale

- (1) Consiliul de autoguvernare culturală locală emite hotărâri, comitetul și președintele emit dispoziții.
- (2) Consiliul de autoguvernare culturală națională emite hotărâri, comitetul și președintele emit dispoziții.
- (3) Hotărârile și dispozițiile emise de organele autoguvernării culturale se aplică în calitate de acte administrative.
- (4) Statutul adoptat de consiliul autoguvernării culturale naționale este aprobat prin lege de Parlamentul României.

Capitolul IV. – Alegerea autoguvernărilor culturale ale comunităților naționale

Art. 10 Alegerea autoguvernării culturale locale

- (1) Consiliul de autoguvernare culturală locală este ales pentru un mandat de patru ani, prin vot secret și direct. Alegerile se desfășoară odată cu alegerile locale în conformitate cu prevederile legii alegerilor locale modificată și completată de prevederile prezentei legi.
- (2) Au drept de vot acei cetățeni români care au împlinit vârsta de 18 ani și în baza dreptului inalienabil și exclusiv al asumării și exprimării apartenenței la comunitatea națională respectivă solicită înregistrarea lor în registrul local al comunității naționale respective.
- (3) Alegerile se desfășoară pe liste deschise conform principiului proporționalității.
- (4) Listele cu candidați pot fi depuse de organizațiile politice și civice ale comunității naționale; își pot depune candidatura și persoane independente dacă au sprijinul a cel puțin 10 alegători înregistrați în registrul local al comunității naționale.
- (5) Candidații sunt înscriși pe listă în ordinea stabilită de organizația care depune lista.
- (6) Votul se exprimă prin marcarea numelui unui candidat de pe o singură listă, respectiv marcarea numelui candidatului independent.
- (7) Mandatele sunt atribuite în funcție de proporția voturilor obținute aplicând principiul celui mai mare rest. Ordinea candidaților aleși de pe liste este dată de numărul voturilor exprimate pentru candidații listei respective. În cazul candidaților cu număr egal de voturi, sau a celor fără voturi ordinea candidaților este dată de preferințele organizației care a întocmit lista.
- (8) Votarea se desfășoară în circumscripțiile electorale ale alegerilor locale sub supravegherea comisiei electorale locale. Aceste comisii sunt completate cu reprezentanții organizațiilor politice și civile ale comunității naționale care participă la alegeri.
- (9) Consiliul de autoguvernare culturală locală este considerat constituit după prima ședință după alegeri, în care se validează mandatele.

Art. 11 Alegerea autoguvernării culturale naționale

- (1) În cadrul alegerilor pentru autoguvernarea culturală națională, au drept de vot acei cetățeni români care au împlinit vârsta de 18 ani și în baza dreptului inalienabil și exclusiv al asumării și exprimării apartenenței la comunitatea națională respectivă sunt înscriși în registrul comunității naționale respective.
- (2) Data alegerilor este stabilită de Guvern, dată care coincide, de regulă cu data alegerilor generale.
- (3) Alegerile se desfășoară pe liste deschise, conform principiului proporționalității.
- (4) Consiliul autoguvernării culturale naționale se alege pentru un mandat de patru ani.
- (5) Alegerile sunt organizate pe unități administrativ-teritoriale. Numărul de mandate posibile este calculat în funcție de numărul de membri ai consiliului autoguvernării culturale naționale, mărimea populației care aparține comunității naționale la nivelul unității administrativ-teritoriale, conform datelor oficiale ale ultimului recensământ, precum și raportul dintre acest număr și populația totală.
- (6) Listele cu candidați pot fi întocmite de organizațiile politice și civile ale comunității naționale. Își pot depune candidatura și persoane independente dacă au sprijinul a cel puțin 100 de alegători înregistrați în registrul comunității naționale.

- (7) Candidații înscrși pe liste sunt înșirați în ordinea preferințelor exprimate de organizația care a întocmit lista. Votul se exprimă prin marcarea numelui unui candidat de pe o singură listă, respectiv marcarea numelui candidatului independent.
- (8) Mandatele sunt atribuite în funcție de proporția voturilor obținute aplicând principiul celui mai mare rest. Ordinea candidaților aleși de pe liste este dată de numărul voturilor exprimate pentru candidații listei respective. În cazul candidaților cu număr egal de voturi, sau a celor fără voturi ordinea candidaților este dată de preferințele organizației care a întocmit lista.
- (9) Alegerile se desfășoară în circumscripțiile electorale desemnate pentru alegerile generale. Autoritatea locală responsabilă de desfășurarea alegerilor va organiza alegerile pe baza registrului electoral al comunității naționale valabil pentru respectiva circumscripție. Comisiile electorale ale circumscripțiilor sunt completate cu reprezentanții organizațiilor politice și civice ale minorității naționale care participă la alegeri.

Art. 12 Înregistrarea alegătorilor

- (1) Alegătorii înregistrați în registrul electoral național al comunității naționale au drept de participare la alegerea consiliului de autogovernare culturală la nivel național. Registrul electoral național al comunității naționale este întocmit prin totalizarea registrelor locale.
- (2) Registrul electoral este public timp de 10 zile înaintea alegerilor.

Capitolul V. – Patrimoniul autogovernării culturale, gestionarea lui, sursele financiare

Art. 13 Patrimoniul autogovernărilor culturale

- (1) Sursele patrimoniului autogovernării culturale naționale:
  - a) bunuri preluate din proprietatea statului, stabilit prin reglementări speciale;
  - b) bunuri provenite din patrimoniul consiliului local sau județean, sau al statului, transferate în proprietatea autogovernării culturale naționale a comunității naționale de autoritățile publice competente pe baza destinației sau semnificației simbolice ale bunurilor respective
  - c) proprietate obținută din circulația civilă, adică contracte, donații etc.
- (2) Pot fi transferate din proprietatea statului, a unităților administrativ-teritoriale locale sau județene în proprietatea autogovernărilor culturale următoarele bunuri de patrimoniu:
  - a) grădiniță, școală generală, gimnaziu, școală profesională;
  - b) universitate, colegiu, institut pedagogic;
  - c) cămin pentru elevi și studenți;
  - d) casă culturală, centru cultural;
  - e) casă memorială;
  - f) muzeu, colecție publică;
  - g) loc memorial, operă de artă aflată în spațiu public;
  - h) bibliotecă;
  - i) arhivă;
  - j) teatru, teatru în aer liber;
  - k) institut de cercetare științifică;
  - l) studio de radio și televiziune publice;
  - m) alte bunuri de patrimoniu cu destinații care servesc scopurile legate de învățământ, cultură și informare ale comunității naționale
- (3) Nominalizarea bunurilor de patrimoniu și transferul lor în proprietatea autogovernării culturale se efectuează pe baza unui act normativ special.
- (4) Autogovernarea culturală poate participa doar la societăți economice în care responsabilitatea ei nu depășește nivelul contribuției patrimoniale.

Art. 14 Sursele financiare ale autogovernării culturale și gestionarea lor

Sursele financiare ale autoguvernării culturale locale, respectiv naționale:

- a) Bugetul local, respectiv de stat,
- b) Sprijinul fundațiilor, organizațiilor din țară și străinătate;
- c) Donații;
- d) Venituri proprii, profitul propriilor societăți comerciale cu scop lucrativ;
- e) Alte venituri legale.

Capitolul VI. – Relația dintre stat și autoguvernările culturale ale comunităților naționale

Art. 15 Relația dintre autoguvernarea culturală locală și consiliul local al unității administrativ-teritoriale

(1) Consiliul local:

- a) asigură fondurile necesare funcționării autoguvernării culturale locale și instituțiilor sale;
- b) asigură pentru președintele autoguvernării culturale locale sau reprezentanților lui dreptul de avizare în procesul decizional, în domeniile stabilite de prezenta lege;
- c) are obligația rediscutării hotărârilor în legătură cu care s-au formulat obiecții, conform prevederilor prezentei legi;
- d) informează, la cerere, autoguvernarea culturală locală a comunității naționale despre orice problemă de interes public.

(2) Autoguvernarea culturală locală:

- a) poate înainta propuneri de hotărâre consiliului local;
- b) președintele sau reprezentanții lui pot participa la ședințele consiliului local și ale comisiilor de specialitate;
- c) poate ridica obiecții la hotărâri ale consiliului local, dacă consideră că acestea lezează interesele sau demnitatea comunității locale pe care o reprezintă.

Art. 16 Relația dintre autoguvernarea culturală națională și stat

(1) Autoguvernarea culturală națională:

- a) poate înainta propuneri legislative Parlamentului;
- b) prin președintele sau vicepreședintele ei poate participa la ședințele de Guvern sau a altor autorități ale administrației centrale;
- c) în numele comunității naționale respective și în problemele care pot afecta viața comunității, avizează măsurile preconizate sau proiectele acte normative elaborate de Guvern;
- d) poate ridica obiecții față de hotărârile luate de autoritățile administrative centrale, în cazul în care consideră că acestea lezează interesele sau demnitatea comunității reprezentate de ea.

(2) Guvernul sau celelalte autorități ale administrației centrale oferă sprijin bugetar autoguvernărilor culturale ale comunităților naționale, asigură exercitarea drepturilor de avizare și de inițiativă legislativă, iar în caz de obiecții, are obligația de a rediscuta hotărârea la care s-au ridicat obiecțiile.

Capitolul VII. – Supravegherea și controlul legalității

Art. 17 Controlul gestionării financiare

Modul de formare, gestionare și utilizare a resurselor financiare obținute de la bugetul de stat este verificat de Curtea de Conturi.

Art. 18 Supravegherea legalității

(1) În vederea verificării funcționării legale a autoguvernărilor culturale, Guvernul înființează Comisariatul autoguvernărilor culturale ale comunităților naționale. La conducerea comisariatului se numește de către primul ministru comisarul autoguvernărilor culturale ale comunităților naționale.

- (2) Comisarul autoguvernărilor culturale ale comunităților naționale poate formula obiecții la adresa hotărârilor și dispozițiilor emise de organele de conducere ale autoguvernărilor culturale și în cazul nesocotirii acestora poate ataca actul emis la instanța de contencios administrativ competent în decurs de treizeci de zile de la emiterea acestor hotărâri și dispoziții.
- (3) Atacarea actului considerat nelegal nu are puterea de suspendare de drept.
- (4) Hotărârea contenciosului administrativ poate fi atacată la Înalta Curte de Casație și Justiție, conform procedurilor legale.

Art. 19 Verificarea constituționalității

Constituționalitatea statutului autonomiei culturale a comunităților naționale este verificat de Curtea Constituțională.

Capitolul VIII. – Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 20 – Consiliile de autoguvernare culturală, în lipsa legilor speciale privind statutele acestora, se înființează cu numărul de membri dat de pragurile inferioare menționate la art. 7 alin. (2) și art. 8 alin. (3).

Art. 21 – În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul înaintează Parlamentului modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, a Legii nr. 115/2015 privind alegerile locale, precum și a legilor care reglementează organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești și funcționarea Curții Constituționale, respectiv elaborează proiectele normelor juridice și modificările de lege referitoare la înființarea Comisariatului autoguvernării culturale a comunităților naționale.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

PREȘEDINTELE
SENATULUI